

RIJKSDIENST
VOOR DE IJSSELMEERPOLDERS
LELYSTAD

Bibl. 440

LELYSTADMEER
RIJKSDIENST VOOR DE
IJSSELMEERPOLDERS

Werkdocument 1974-193 Bbr

EEN ZEILPIAS BIJ LELYSTAD

R

15255

8512

IR
15255

8512

EEN ZEILPLAS BIJ LELYSTAD

1. Inleiding

Reeds geruime tijd is er sprake van een zeilplas bij Lelystad. Het hiervoor vervaardigde ontwerp is o.a. besproken in diverse vergaderingen van de T.O.R.N., in de Werkgroep Recreatie van 10 april 1973 en in de Werkgroep Bepantingen van 14 augustus 1973. Voorts vond informeel overleg plaats met de Dienst der Zuiderzeewerken.

In genoemde werkgroepen is op de volgende punten overeenstemming bereikt:

- a. ligging in de hoek die wordt gevormd door Knardijk en Oostvaardersdiepdijk (bijlage 1);
- b. vormgeving conform B 4 - 125.952 (bijlage 2);
- c. diepte 1.10 - 1.25 m;
- d. oppervlakte 125 ha.

Op basis van deze uitgangspunten is een voorbereidingsgroep ingesteld met de opdracht een voor de uitvoering geschikt plan te ontwikkelen. In deze groep hadden zitting: ir. D.T. Biewinga, ir. F.C. Zuidema, ir. R. Spriensma, ir. M.L. van Schaik, J. Smit en J.F.W. Zuydgeest. Het onderstaande is gebaseerd op dit gevoerde overleg.

Gezien de omvang van het project wordt het wenselijk geacht dat voor de verwezenlijking (het in uitvoering nemen) een aparte beslissing wordt genomen in de HaHo. Voor de goede orde zij vermeld dat "naar buiten" nog weinig bekendheid is gegeven, in dit verband kan slechts worden verwezen naar een "kop met foto" in L.S.B. van 8 febr. 1973, overgenomen uit Cultuurrijp van febr. 1973 (onderdeel van het artikel van prof. Van Duin "Een jaar meetimmeren aan het Zuiderzeeproject").

2. Motivering

Hoewel Lelystad een stad aan het water moet worden, zijn de mogelijkheden voor de doorsneewatersporter gering. Zonder verdere maatregelen zullen er in de toekomst slechts mogelijkheden zijn op het IJsselmeer en dan nog slechts voor de ervaren watersporter en de watersporter met zeewaardig materiaal. Verwacht mag worden dat na verloop van tijd voor deze categorie buitendijks havens kunnen worden gerealiseerd.

Het Oostvaardersdiep, dat wel meer afzienbare afmetingen heeft, is

i.v.m. de vormgeving, oevers en zeer drukke beroepsscheepvaart ongeschikt. Ook amfibische recreatie langs het IJsselmeer is niet of nauwelijks mogelijk. Voor de Lelystedeling bieden op dit moment alleen de Zuigerplas en de Larserplas mogelijkheden op dit gebied. Voor de jeugdige, beginnende watersporter en minder kapitaalkrachtige watersporter in Lelystad is de mogelijkheid van de randmeren te ver af.

Uit het bovenstaande blijkt dat in het pakket van recreatieve voorzieningen ten dienste van Lelystad een duidelijk manco zit. Dit is duidelijk ten nadele van een evenwichtige ontwikkeling van Lelystad.

3. De aanleg van een plas

Mogelijkheden om tot een evenwichtiger pakket van recreatieve voorzieningen te komen, biedt de aanleg van een ondiepe plas.

Hoewel er meerdere mogelijkheden zijn om een plas te verkrijgen kan deze slechts binnen aanvaardbare kosten worden verkregen door aanleg op het maaiveld. Met behulp van eenvoudige dijkjes kan een ondiepe en veilige plas worden gemaakt. Door gebruikmaking van de bestaande Knardijk en de Oostvaardersdiepdijk en mede door gebruikmaking van de kaden van de speciëdepots van bij "Noordersluis" vrijkomende grond is het mogelijk gebleken een aanvaardbaar plan te ontwikkelen dat voldoet aan het uitgangscriterium van 125 ha en een diepte van 1.10 - 1.25 m, afhankelijk van de maaiveldsligging ter plaatse. Dat deze diepte toereikend is voor een groot aantal boottypen mag blijken uit bijlage 3. De relatie leeftijd - lengte is weergegeven in bijlage 4.

4. Ligging

De overeengekomen situering is op ca. 5 km hemelsbreed van het kantoorgebouw van de R.I.J.P. Bij het groeien van de stad in zuidwestelijke richting zal een verdere integratie mogelijk zijn en kan een situatie ontstaan die vergelijkbaar is met bv. Kralingse plas (Rotterdam) en de Sloterplas (Amsterdam) (bijlage 5).

Door de aanleg van de plas bestaat de mogelijkheid om Lelystad-Haven weer z'n oude "eiland"-karakter iets terug te geven en t.z.t. recreatieve ontwikkelingen te stimuleren (reconstructie!). De situering biedt tevens mogelijkheden om bij verdere ontwikkeling desgewenst een kortsluiting te maken met het polderwater (scheepslift of iets dergelijks). De Hollandse Hout krijgt een toegevoegde gebruikswaarde door de relatie bos/water.

5. Gebruik

De oppervlakte van de plas, gelet op de overeengekomen vormgeving, biedt ruimte aan ca. 600 boten op basis van 1.6 boten per ha (200 varende - 200 uitgevaren maar stilliggend en 200 niet uitgevaren). Volgens berekeningen is dit aantal toereikend voor de eerstkomende decennia. Het plan voorziet in een tweetal haventjes. Ruimtelijke reservering is ingebouwd voor uit de watersport voortvloeiende ontwikkelingen als winterberging en horeca-activiteiten. Als wintergebruiksmogelijkheden worden gezien schaatsen en ijszeilen. Uitgangspunt is dat op de plas elke vorm van motorbootsport zal worden geweerd (rust - waterkwaliteit - oeverbescherming).

Verdere ontwikkeling van de plas en zijn omgeving is mogelijk door:

- a, een verdere oeverinrichting voor ligweiden, visoever e.d.;
- b. een verdere integratie van de stadsrand en de Hollandse Hout.

Ontwikkelingen voor een later stadium, die een intensiever gebruik van plas en oever bewerkstelligen.

6. Aanleg en kosten

Bij de voorbereiding is ervan uitgegaan dat primair de zeilplas (sec) dient te worden gerealiseerd. In een later stadium kunnen dan, naar gelang de behoefte verdere inrichtingswerken plaatsvinden.

De voor de infrastructuur van de plas benodigde kaden zullen worden verkregen door grondwinning ter plaatse. De hoogte van deze kaden zal met het oog op de klink ca. 3.0 m + m.v.. bedragen (bijlage 6). Als oeverbescherming kunnen in grote mate natuurlijke materialen als riet en biezen worden toegepast. Daar waar de oevers door wind en gebruik (zie zonering oevergebruik - bijlage 2) het zwaarder te verduren krijgen, zullen daarnaast nog andere vormen van betuining worden toegepast.

Bij acceptatie van een over- en onderscheiding van 10 cm (deze moet beperkt blijven m.h.o. op de consequenties voor oeverbescherming en bevaarbaarheid) is slechts een gemaaltje nodig van geringe capaciteit (2 mm/etm.)

Mede dankzij de aanwezigheid van de Knardijk en de genoemde specie-depots is nog 4100 m' kade nodig (excl. eilanden) om de infrastructuur voor de vulling te realiseren (bijlage 7). Het totale grondverzet bedraagt al met al ca. 317.000 m³, waarbij de kosten zijn geraamd op f 880.000 (prijspeil 1974) (bijlage 8).

Dit zijn dus de kosten voor het maken van de plas met gebruikswaarde voor de watersport (zeilen, roeien, kanoen), Tot de latere ontwikkelingen behoren de inrichting van de havens, recreatie-oeveren, auto- en fietspaden, beplanting, sanitaire voorzieningen en utiliteitsleidingen. Een bedrag van ca. f 600.000 is nog nodig om de gebruikswaarde te verhogen en om een ontwikkeling tot een veelzijdiger gebruik mogelijk te maken.

7. Waterkwaliteit

De bodem van de plas is van nature rijk. Het vulwater, verkregen uit de Lage Vaart, zal ook eutroof van aard zijn. Afhankelijk van de mate van doorzicht zal zich bij de gekozen diepte plantengroei ontwikkelen. Exacte voorspellingen zijn in deze moeilijk te doen. De inzet van een maaiboot zal de eerste tijd wellicht nodig zijn, in een later stadium zal t.g.v. de toenemende vaart de hoeveelheid onderwateronderhoud afnemen. Met het oog op de waterkwaliteit is het gewenst van meet af aan elke vorm van motorbootsport te weren (olie, onderwatertoiletten, kajuitjachten e.d.).

Vermeld dient nog te worden dat de grote hoeveelheid biez en riet (oeverbescherming) positief zal werken op de waterkwaliteit.

8. Realisering

In de zomer en het najaar van 1974 kan met de noordelijkste zijde worden begonnen. In het werkplan van H.C.R. is hiervoor ruimte aanwezig. Het grondverzet kan worden voortgezet in 1975 en begin 1976. In de loop van 1976 kan volgens deze gedachtengang met het opzetten van het water worden begonnen en kan afhankelijk van de wijze waarop de oeverbescherming zich ontwikkelt, in 1977 de plas in gebruik worden genomen.

9. Beheer

In de ontwikkelingsfase kan de R.I.J.P. het beheer verzorgen. In deze periode kan dan tevens de nodige ervaring worden opgedaan met de totale beheersproblematiek, waarna, naar bevind van zaken, het beheer aan de meest gereede beheersinstantie kan worden overgedragen (vgl. bossen, stranden, natuurterreinen).

10. Samenvatting

Als onderdeel van een evenwichtige recreatieve infrastructuur voor Lelystad is een plan ontwikkeld voor een zeilplas bij Lelystad. Deze plas krijgt een oppervlakte van 125 ha en een waterdiepte van 1.10 - 1.25 m. De plas zal worden begrensd door kaden op het maaiveld tot een maximum hoogte van 3 m en de reeds aanwezige kaden van de speciedepots en de Knardijk. Als bescherming van de oever zal in grote mate gebruik worden gemaakt van natuurlijke oeeververdedigingsmaterialen (riet en biezten) en andere beschoeiingsvormen bij meer op de wind liggende oevers.

De werken zijn in eerste instantie gericht op de kleine watersport (zeilen, roeien en kanoën). Om de infrastructuur te realiseren is een bedrag nodig van ca. f 880.000. In een later stadium, als de recreatieve behoefte dit noodzakelijk maakt, kan verdere inrichting plaatsvinden in de vorm van lig- en visoevers e.d. Met de realisering kan desgewenst nog in 1974 worden begonnen. Hiervoor zijn in het werkplan H.C.R. gelden beschikbaar.

Gevraagd wordt toestemming om met de uitvoering te beginnen.

Lelystad, 19 april 1974

Afd. Recreatie

BIJLAGEN

1. Overzichtstekening Hollandse Hout met zeilplas.
2. Uitvoeringsplan zeilplas (B 4 - 125.952).
3. Relatie boottype - diepgang.
4. Relatie leeftijd en lengte van kinderen.
5. Silhouetvergelijking van de zeilplas met andere Nederlandse plassen en meren.
6. Verband ophoging/overhoogte..
7. Kadeprofielen zeilplas.
8. Kostenraming.
9. Technische informatie zeilplas.

ZEILPLAS HOLLANDSE HOUT

Kostenraming voor het maken van de plas met minimaal
grondverzet exclusief havens en verdere voorzieningen.

Prof. 1 - Gebruik Knardijk			
1600 m' teens verzwaring 17000 m ³ à f 2,--	f	34.000,--	
verbreding 6000 m ³ à f 1,--	"	6.000,--	
riet 1.6 ha à f 5000,--	"	8.000,--	
300 m' zware betuining à f 50,--	"	<u>15.000,--</u>	f 63.000,--
Prof. 2 - Kade			
3500 m' à 50 m ³ /m' à f 2,50	f	437.000,--	
lichte oeverbescherming 800 m' à f 20,--	"	16.000,--	
3.5 ha rietoever à f 5000,--	"	<u>17.500,--</u>	" 471.000,--
Prof. 3 - Kade			
600 m' 65 m ³ /m' à f 2,50	f	97.500,--	
0.6 ha riet à f 5000,--	"	<u>3.000,--</u>	" 100.500,--
Prof. 4 - Taludverflauwing			
1200 m' à 20 m ³ /m' à f 1,--	f	24.000,--	
1.2 ha riet à f 5000,--	"	<u>6.000,--</u>	" 30.000,--
Eilanden			
38000 m ³ à f 2,50	f	85.000,--	
700 m' zware betuining à f 50,--	"	35.000,--	
380 m' lichte betuining à f 20,--	"	7.600,--	
0.9 ha riet à f 5000,--	"	<u>5.000,--</u>	" 132.100,--
Sloten dempen			
4250 m' à 3.2 m ³	13.600 m ³		
680 m' à 6 m ³	4.080 m ³		
230 m' à 27 m	<u>6.210 m</u>		
	23.890 m ³ à f 1,--		" 23.890,--
Gemaaltje + overstort			" 40.000,--
Vulling van de plas 1.500.000 m ³ à f 0,01			" 15.000,--
Afronding			" 1.510,--
TOTAAL			<u>f 880.000,--</u> =====

TECHNISCHE INFORMATIE ZEILPLAS

Oppervlakte:	125 ha	grootste lengte: 1600 m'
		grootste breedte: 1300 m'
Waterdiepte:	1.10 m	(3.00 m - N.A.P. - 3.20 m - N.A.P.) met 10 cm peilfluctuatie.
Kadehoogte:	3.00 m	Totaal grondverzet: 317.000 m ³ .
Kadelengte:	7600 m'	- waarvan 1600 m' Knardijk
" " incl. eilanden	9.000 m'	" 900 m' gronddepot kade I
		" 300 m' " " " II
Wijze van oeverbescherming:	± 70% m' riet	
		15% m' riet + lichte oeverbescherming
		15% m' zwaardere oeverbescherming (aanleg oever)
Capaciteit gemaaltje:		minimaal 2 mm/etmaal, d.i. 2500 m ³ /etmaal.
Inlaat + overstort:		te combineren in één kunstwerk.
Eilanden:		3 - golf- en windbrekers aanlegplaats
Wateraanvoer:		vanuit Lage Vaart via Buizerdtocht..
Sloten en tochten:		worden gedempt.
Kade-aanleg:		bulldozerwerk met gerijpte bovengrond, dragline-afwerking waar nodig.
Ontsluiting:		auto's en fietsers via semi-verhard pad vanaf Lelystad-Haven naar zeilplas.
Gebruik:		uitsluitend zeilsport, roeien, kanoën (motorbootsport uitgesloten), milieutech- nische veiligheidsoverwegingen.